בית דין אזורי לעבודה בנצרת

סע"ש 2597-01-15

לפני:
כבי השופטת הבכירה ורד שפר

התובעת **פלונית**
ע"י ב"כ: עו"ד שיראל נקדימון ואביבה סיטבון צרפתי

הנתבע **אלמוני**
ע"י ב"כ: עו"ד תומר דור

מיני-רציו:

* ביה"ד פסק כי, בין התובעת לנתבע התקיימו יחסי מרות, פסק כי התובעת סבלה מהטרדה מינית שנעשתה כלפיה מצד הנתבע, וחייב את הנתבע לשלם לתובעת פיצוי בסך של 180,000 ₪ לפי החוק למניעת הטרדה מינית. לא נפסק לתובעת פיצוי בגין עגמת נפש, שאחרת היה מדובר בכפל פיצוי; התובעת אינה זכאית לפיצוי מכוח סעיף 7 לחוק למניעת הטרדה מינית ואף לא לפיצוי מכוח סעיף 10(א)(1) לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה.

* עבודה – עובדים – הטרדה מינית

* עבודה – תנאי עבודה – הודעה בדבר תנאי עבודה

* עבודה – שכר עבודה – תלוש שכר

* עבודה – שכר עבודה – תביעה להפרשי שכר

.

התובעת עבדה בשירות הנתבע בפיצרייה אשר בבעלותו ובניהולו, תקופה בת כשלושה חודשים, והתפטרה. לטענת התובעת, נערה שמלאו לה 18 בימים בהם החלה לעבוד בשירות הנתבע, שהיה באותה עת בן 53, אב וסב, נפלה היא קורבן למסכת של הטרדות מיניות במסגרת יחסי העבודה, שנעשו כלפיה מצד הנתבע. בתביעה נתבע פיצוי ללא הוכחת נזק מכוח סעיף 6(ב) לחוק למניעת הטרדה מינית (להלן: החוק) בסך כולל של 480,000 ₪, פיצוי בגין עגמת נפש, פיצוי בגין התנהגותו של הנתבע שפגעה בה ובתנאי עבודתה לרעה והיוותה הפלייה שלה בשל מינה, בניגוד לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה (להלן: חוק השוויון); פיצוי בגין אי המצאת תלושי שכר; פיצוי בגין אי מתן הודעה בדבר תנאי עבודה; תשלום שכר עבודה בגין יום העבודה הראשון שהיה בגדר התלמדות; תגמול בגין עבודה בשעות נוספות.

.

בית הדין האזורי לעבודה (השופטת הבכירה ו' שפר) קיבל את התביעה בחלקה ופסק כי:

תחילה נקבע כי בין הצדדים התקיימו יחסי מרות. אמנם לא היה מדובר בעובדת שכל עתידה המקצועי ופרנסת בני ביתה היו תלויים במקום העבודה מושא התביעה, אולם מדובר בנערה צעירה מאוד, אשר הפכה ל"בגירה" בימים הראשונים לעבודתה בפיצרייה, ולמצער זמן קצר מאוד קודם לכן, ואשר עבדה משום שהייתה זקוקה לכסף. הנתבע היה המוציא והמביא בפיצרייה וכי הוא זה שקיבל את התובעת לעבודה ושילם את שכרה. התובעת הייתה

שרויה במצב נפשי רגיש בשל חוויות קשות שבהן הייתה מעורבת בתוך המשפחה, שיתכן שכללו גם הטרדה מינית, והיא ראתה בנתבע, דמות אבהית שניתן לסמוך עליה, ושיתפה אותו במצוקותיה והחוויות שחוותה.

התובעת טענה לקיומה של מסכת של הטרדות מיניות, ותבעה פיצוי ללא הוכחת נזק מכוח החוק, בגין אותה מסכת, ובנפרד תבעה פיצוי בגין כל אחד משני אירועים שהיוו לטענתה את השיא של ההטרדות מהן סבלה. ביה"ד קבע כי הוכחה התרחשות האירועים הנטענים, ואף הוכח כי התובעת הייתה חשופה למסכת של התבטאויות בעלות אופי מיני מובהק, שאין מקומן במערכת יחסים בין מעסיק לבין עובדת, קל וחומר כשמדובר במעסיק בגילו של התובע ועובדת בגילה ובמצבה של התובעת. הודגש כי קביעה זו הייתה יפה גם אם הייתה מתקבלת טענת הנתבע לפיה חלק מההתבטאויות באו במסגרת שיחות אותן יזמה התובעת או במענה לשאלות שנשאל על ידה. אשר לפיצוי בגין מעשי הנתבע, פסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק בגין המעשים וההתנהגות שהוכחו ומסכת ההטרדות הכללית, אינה יכולה לדור בכפיפה אחת עם פסיקת פיצוי על עגמת הנפש הכאב והסבל שנגרמו לה בגין מעשי ההטרדה המינית ואי מניעתם. סעד אחרון זה שנתבע, הינו, למעשה, בגין אותם מעשים ואותה תשתית עובדתית בגינם נתבע הפיצוי ללא הוכחת נזק. משכך, עסקינן בכפל סעדים. לפיכך, ונוכח אופיים של מעשי הנתבע, ומכלול נסיבותיה של מערכת היחסים שבין הצדדים, אשר במסגרתה הייתה התובעת בעמדת חולשה משמעותית אל מול הנתבע לא רק מכוח היותה עובדת בשירותו אלא גם מכוח הפרשי הגילאים ביניהם, והעובדה שהתובעת ראתה בנתבע אדם שגם אפשר להישען ולסמוך עליו, ובהינתן הפגיעות והמצב הנפשי העדין בו הייתה מצויה לאור התנהגויות פוגעניות מהם סבלה בעברה, הנתבע ישלם לתובעת בגין מסכת ההטרדות סך של 60,000 ₪ ובגין כל אחד מהאירועים שחוותה התובעת סך של 60,000 ₪. ובסך הכל 180,000 ₪. נוכח האמור בעניין כפל פיצוי, אין לפסוק בגין כלל המעשים פיצוי נוסף בגין עוגמת הנפש שנגרמה לתובעת.

אשר לפיצוי מכוח סעיף 7 לחוק, מכוח ראייתו של הנתבע כמנהל או כמעסיק שחובתו לדאוג למניעה וטיפול במקרי הטרדה מינית במפעלו, הרי שסעיף זה בא להתייחס למצב בו המעסיק והמטריד הנם אנשים נפרדים (או אישויות משפטיות נפרדות), ואינו מתאים ליישום מקום בו המעסיק הוא הוא המטריד. לכן לא ניתן לפסוק לתובעת פיצוי מכוח סעיף זה בנוסף לפיצוי שכבר נפסק; אשר לפיצוי שנתבע מכוח סעיף 10(א)(1) לחוק השוויון, על בסיס הטענה שהתנהגותו ומעשיו של הנתבע היוו גם הפליה של התובעת בשל מינה, אין ספק שהטרדה מינית כשלעצמה פוגעת בשוויון לצד פגיעתה בכבוד האדם, אלא שאין פירושו של דבר שבגין אותם מעשים שהינם בגדר הטרדה מינית ניתן לפסוק כנגד המטריד כפל פיצוי, גם מכוח החוק וגם מכוח חוק השוויון. בנוסף, עיקר כוונת החוק בהקשר בו עסקינן היא לאסור פגיעה בתנאי העסקתו של העובד ובכל הנוגע להם מקום בו היא נובעת מהטרדה מינית או מעורבותו של העובד בתלונה על הטרדה מינית וכדי, בעוד שבענייננו מושא הפיצוי הינה עצם ההטרדה ותוצאותיה, שאין להם קשר לתנאי העסקת התובעת, שכלל לא נפגעו. לפיכך, אין לפסוק לתובעת פיצוי מכוח חוק השוויון, בנוסף לפיצוי שנפסק מכוח החוק; התובעת זכאית לפיצוי בגין אי הוצאת הודעה לעובד בסך של 1,500 ₪, לפיצוי בסך של 6,000 בגין אי הפקת 4 תלושי שכר; לתוספת תגמול בגין עבודה בשעות נוספות, ולשכר עבודה בגין יום העבודה הראשון בו התובעת עבדה לצורך התנסות.

לפני:
כב' השופטת הבכירה ורד שפר

התובעת	**פלונית** **ע"י ב"כ: עו"ד שיראל נקדימון ואביבה סיטבון צרפתי**
	-
הנתבע	**אלמוני** **ע"י ב"כ: עו"ד תומר דור**

החלטה בדבר נוסח לפרסום של פסק דין

בהמשך להחלטת בית הדין מיום 02/12/18, ומשאף נמחק הערעור שהוגש על פסק הדין, מפורסם בזאת נוסחו של פסק הדין שניתן בתיק זה ביום 07/10/18, ע"י מותב בראשות בח"מ ונציגי הציבור מר עזמי תחאוחו ודוד אביבי, תוך השמטת פרטים מזהים שעלולים לחשוף את המעורבים בפרשה מושא פסק הדין.
נוסח זה מהווה תיקון לנוסח שפורסם ביום 26/12/18, אותו אני מורה למזכירות לחסות.

1. התובעת עבדה בשירות הנתבע בפיצרייה אשר בבעלותו ובניהולו (להלן: "**הפיצרייה**"), תקופה בת כשלושה חודשים, והתפטרה.
לטענת התובעת, נערה שמלאו לה 18 בימים בהם החלה לעבוד בשירות הנתבע, שהיה באותה עת בן 53, אב לילדים וסב לנכדים, נפלה היא קורבן למסכת של הטרדות מיניות במסגרת יחסי העבודה, אשר נעשו כלפיה מצד הנתבע.
לטענתה, אשר עוד תפורט בהרחבה בהמשך, מסכת ההטרדות כללה, בין היתר, הערות והתייחסויות רבות, חוזרות ונשנות, בעלות אופי מיני בוטה, והגיעה לשיאה בשני אירועים בהם גם נגע בה וביצע מעשים מגונים (להלן: "**שני האירועים**"), כאשר לאחר האירוע השני לא הגיעה עוד לעבודה.

בכתב התביעה פירטה התובעת את מסכת ההטרדות המיניות מהן סבלה, וטענה כי אלה אילצו אותה להתפטר מעבודתה, וגרמו לה למצב נפשי קשה אשר אף חייב פנייה לקבלת טיפול נפשי.

אשר לסעדים שנתבעו, נטען בתביעה כי מעשיו של הנתבע היוו הטרדה מינית בניגוד לחוק למניעת הטרדה מינית תשנ"ח 1998, ועל כן נתבע הפיצוי המקסימלי ללא הוכחת נזק מכוח סעיף 6(ב) לחוק האמור (סך 120,000 ₪) בגין כל אחד משני האירועים, וכן בגין מסכת ההטרדות וההתייחסויות בעלות האופי המיני בנפרד, ובנוסף, בגין אי מילוי חובותיו של הנתבע כמעסיק למנוע ולטפל בהטרדה המינית (דהיינו סך כולל של 480,000 ₪ פיצוי ללא הוכחת נזק מכוח החוק למניעת הטרדה מינית).

עוד תבעה התובעת פיצוי בסך של 100,000 ₪ על עגמת הנפש הכאב והסבל שנגרמו לה בגין מעשי ההטרדה המינית ואי מניעתם.

הוסיפה התובעת וטענה כי התנהגותו של הנתבע פגעה בה ובתנאי עבודתה לרעה והיוותה הפלייה שלה בשל מינה, בניגוד לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה תשמ"ח 1988 , ותבעה פיצוי סטטוטורי ללא הוכחת נזק מכוח החוק האמור בסכום של 50,000 ₪.

עוד טענה התובעת כי הנתבע לא הפיק בגינה תלושי שכר כלל ולא מסר לה הודעה לעובד על תנאי העבודה, ועל כן תבעה פיצוי בסך של 20,000 ₪ בגין אי המצאת תלושי שכר מכוח סעיף 26א לחוק הגנת השכר תשי"ח 1958 (פיצויים לדוגמה בסכום המקסימלי בגין כל אחד מהחודשים בהם היה על הנתבע להפיק תלוש), וכן פיצוי בסך של 5,000 ₪ מכוח סעיף 5(ב) לחוק הודעה לעובד ולמועמד לעבודה (תנאי עבודה והליכי מיון וקבלה לעבודה) תשס"ב 2002.

לבסוף, טענה התובעת כי הנתבע לא שילם לה שכרה בגין יום העבודה הראשון שלה שהיה בגדר התלמדות ותבעה בגינו סך של 92 ₪, וכן לא שילם לה תוספת תגמול בגין עבודה בשעות נוספות בסך של 143 ₪ לה הייתה זכאית בגין עבודה בשעות נוספות.

2. בכתב ההגנה שהוגש מטעם הנתבע נטענו הטענות העיקריות שדלקמן - ראשית, התובעת היא שניסתה לכבוש את ליבו של הנתבע וחיזרה אחריו באופן אובססיבי, בהתבטאויות מיניות בוטות חוזרות ונשנות שהובעו בעל פה

ובמסרונים, וכן נגעה בו באופן פומבי, ואף ביקשה ממנו ללמד אותה יחסי אישות.

על פי הנטען בכתב ההגנה, התנהגותה של התובעת הולידה "מעין מערכת יחסים זניחה המבוססת בעיקר על שיחות נפש רבות ומגע שאינו מיני זניח אף הוא, והכל על בסיס הסכמות הדדיות".

לפיכך, נטען כי הנתבע לא הטריד את התובעת מינית אלא התובעת היא שהטרידה אותו מינית, וניסתה לפתותו במגע פיסי לעיני עובדים אחרים. לא זאת אף זאת, שהתובעת לא הסתירה את קנאתה לנתבע, כשסברה שהוא מנהל מערכת יחסים עם עובדת אחרת בפיצרייה.

יקשה שלא להעיר כבר כעת כי לצד הניסיון להגדיר את מערכת היחסים בין הנתבע לתובעת כזניחה וככזו המושתתת בעיקר על שיחות ומגע שאיננו מיני, נכללו בכתב ההגנה מספר אמירות שלכאורה אינן עולות בקנה אחד עם אותה ההגדרה, וכך , למשל, נאמר – "הנתבע לא ניצל אלא פותה על ידי התובעת, ונפל קורבן לשימושה בנשיותה ומיניותה, והוכשל ידה (*כך במקור, ו.ש.*), ועל כך הוא עושה חשבון נפש עם עצמו כיצד סונוור לנוכח חיזוריה ולא עמד בפרץ"...

שנית, נטען כי בנסיבות העניין לא מדובר היה ב"יחסי מרות" בשל העובדה שמדובר בעבודה שמלכתחילה אמורה הייתה להיות זמנית, ומעבר לכך מבחינת תנאי העבודה לא ניתן היה לנצל יחסי מרות נוכח העובדה שעסקינן במקום עבודה משפחתי וקטן, חשוף לעיני העוברים והשבים.

שלישית, נטען כי הנתבע הינו איש חם ולבבי, הנוהג לתת מחמאות לכל עובדיו ולהביע את הערכתו ואהבתו אליהם, ובמסגרת זו הביע הערכה ואהבה גם לתובעת, אלא שלדבריו ולהתנהגותו לא היה גוון מיני.

רביעית, נטען שהתובעת הייתה יוזמת לעיתים מזומנות "שיחות נפש" עם הנתבע, בהן סיפרה לו את סיפור חייה, "ואף יש לה רקע של התעללות בתוך המשפחה, אשר כלל לפי עדותה אלימות קשה, השפלות, חשש להתעללות מינית", ולהתרשמותו של הנתבע "מדובר באדם בלתי יציב", והתובעת סובלת משינויים במצב הרוח והיא פרצה לעיתים בהתקפי בכי בלתי נשלטים. הנתבע טען כי ככל שהתובעת סובלת ממצב נפשי קשה הרי שהדבר נובע מההתעללויות שחוותה בביתה.

חמישית, הנתבע התייחס בכתב הגנתו לפרטי האירועים שנטענו, כאשר בכל הנוגע לאירוע הראשון הכחיש את העובדות שנטענו על ידי התובעת, וטען שמדובר היה באחת מאותן שיחות נפש ובמגע של חיבה, הדדי ושאינו מיני, ובאשר לאירוע השני הכחיש הנתבע הכחשה כללית את פרטיו.

שישית, הנתבע הכחיש מכל וכל את הטענה שהתובעת הופלתה בכל היבט שהוא.

אשר לרכיבי התביעה שנגעו לתנאי העבודה, הנתבע טען שלתובעת שולם מלוא שכר העבודה לו הייתה זכאית, בהתאם למוסכם עמה ולפירוט שעות העבודה שנערך על ידיה והיא מסרה לו, וכי איננה זכאית לשכר עבודה בגין שעות נוספות מעבר לאלה ששולם לה שכר בגינן, שכן היא נהגה לשהות בפיצרייה שעות רבות מבחירתה ומשום שהעדיפה להיות שם ולא ללכת לביתה, ועל אותן שעות, שלא היו בגדר שעות עבודה - לא הייתה זכאית לשכר.

גם ביום הראשון בו נטען שהתובעת הייתה בהתלמדות – התובעת לא עבדה אלא נכחה בפיצרייה להנאתה וצפתה במתרחש בה.

הנתבע לא התייחס במפורש בכתב ההגנה לטענה שלתובעת לא ניתנה הודעה לעובד ולא הופקו בגינה תלושי שכר.

3. **מסכת העדויות והראיות, והילוכו של הדיון בתביעה –**

מצד התובעת הוגש תצהיר עדות ראשית שלה בלבד.

כמו כן, הוצגו עותקים ממסרונים שהוחלפו בינה לבין הנתבע וכן הקלטה של שיחות טלפון ביניהם ותמלול שלה (להלן: "**הראיות**").

התובעת הגישה בקשה למתן היתר לכך שהראיות כהגדרתן לעיל יימסרו לידי הנתבע רק לאחר הגשת תצהיר העדות מטעמו.

לבקשה צורפו הראיות, במעטפה סגורה ולעיונו של בית הדין בלבד.

בהחלטה שניתנה בבקשה ע"י כב' הרשמת (כתוארה אז) טרנר, נעתר בית הדין לבקשה, וקבע כי מקרה זה נופל לגדר המקרים יוצאי הדופן בהם יש לאפשר את דחיית מועד הגשת הראיות. עוד צוין בהחלטה כי התובעת מתארת בתביעתה שני אירועים מרכזיים אשר היוו לטענתה את שיא מסכת ההטרדות המיניות ואשר התרחשו לטענתה ברכבו של הנתבע, אך בעוד כתב התביעה מפרט לפרטי פרטים את שהתרחש, התייחסותו של הנתבע ל"אירוע השני" – כללית ביותר. כב' הרשמת ציינה כי התיק הנוכחי נשען על מהימנות העדים, ואף עולה

מדבריהם של הצדדים כי מלבד הראיות שהציגה התובעת, אין לצדדים מסמכים אחרים. במצב דברים זה, גילוי המסמכים לא יוביל בהכרח לחקר האמת, ועל כן הורתה כב' הרשמת כי על הנתבע להגיש את גרסתו באמצעות תצהיר, וזאת בטרם ייחשף אל החומר המצוי בידי המשיבה, וכך יוכל בית הדין להתרשם מגרסאות הצדדים, המובאות באמצעות תצהירים, וזאת מבלי שיתאפשר לצדדים להתאים את טענותיהם העובדתיות לראיות.

כב' הרשמת קבעה כי הראיות יומצאו לנתבע לאחר הגשת תצהיר העדות הראשית מטעמו, כך שיתאפשר לו להגיש תצהיר משלים במסגרתו יוכל להתייחס לראיות וגם יתאפשר לו לעשות שימוש בראיות במסגרתו חקירתה של התובעת. יוער כי בר"ע שהגיש הנתבע על החלטה זו לבית הדין הארצי נדחתה.

הצדדים פעלו בהתאם להחלטה האמורה, ולנתבע הומצאו הראיות לאחר שהוגש תצהירו, והוא לא מצא לנכון לנצל את הרשות שניתנה לו, ולהגיש תצהיר משלים בעקבות העיון בהן.

משכך, עמדו בפנינו עדותה של התובעת והראיות שהציגה, וכן עדות הנתבע ועדות עדה מטעמו, עובדת בפיצרייה בשם ע. אשר לטענת הנתבע הייתה מושא לקנאת התובעת בשל סברתה שלנתבע מערכת יחסים מיוחדת עימה (להלן: "**העובדת ע.**").

4. **עדותם של התובעת והנתבע –**

א. התובעת הגישה תצהיר עדות ראשית, ונחקרה ארוכות בחקירה נגדית בבית הדין.

עדותה נותרה עקבית וקוהרנטית.

אמנם, נעשה ניסיון בסיכומי ב"כ הנתבע לטעון שעדותה הייתה "רובוטית" , "מהונדסת" ו"בלתי אותנטית", אולם לא זו הייתה התרשמותנו.

שלא כפי שניסה ב"כ הנתבע בסיכומיו לטעון, לא התרשמנו שתצהירה של התובעת נכתב על ידי עורכות דינה שלא בהתאמה מלאה לדברים שתיארה, או שגרסתה בתצהיר הייתה "מוכתבת", והעובדה שכל שעלה בידי ב"כ הנתבע לעשות כדי לתמוך בטענות אלה הוא להפנות לדוגמאות שוליות וזניחות, מחזקת את הרושם בדבר קלישותה של הטענה.

לא קיבלנו גם את הניסיון לטעון שהתובעת נעזרה ב"דף מסרים", ו"דיקלמה" ביוזמתה שלה אמירות כאלה ואחרות שניכר, לכאורה ועל פי הנטען, שהודרכה לומר אותן במקום להשיב לשאלות שנשאלה.

אכן, התובעת העידה בקור רוח יחסי ולא איבדה עשתונותיה בחקירה הנגדית, אולם התנהגות יחסית מאופקת זו, אין בה כדי לפגום בגרסתה לפיה האירועים מושא התביעה גרמו לה לסבל רב ופצעו את נפשה, וודאי שאין בכך כדי להעיד שדבריה לא היו אמת לאמיתה, בדיוק כפי שאין להסיק מעדות אשר שזורה בפרצי בכי ורעד – שדברי העד אותנטיים ולקבוע על סמך מצג שכזה כשלעצמו - שעסקינן באדם שנפגע קשות באירועים מושא עדותו.

ואכן – ניתן למצוא בעדותה של התובעת במספר הזדמנויות אמירות שאינן מהוות תשובות ישירות לשאלה שנשאלה, ואפשר לראות בהן משום ניסיון להדגיש ביוזמתה מסרים כאלה ואחרים.

ברם – גם בכך אין כדי לפגוע במהימנות עדותה, וניסיונו של עד לחזור על דברים שהינם מהותיים בעיניו, או שהוא מרגיש שלא הודגשו מספיק – אין פירושו שאינו דובר אמת, או שהוא "נעזר בדף מסרים".

נעיר, כי אותן התייחסויות בודדות אליהן עלה בידי ב"כ התובע להפנות ככאלה שנאמרו על ידי התובעת ביוזמתה – היו כאלה שבאו להתמודד עם האפשרות שהאירועים מושא התביעה היו "באשמתה", או להסביר מדוע המשיכה לעבוד בפיצרייה חרף התרחשותם, ואך טבעי הוא שהתובעת תרצה להדגיש את ההיבטים שמפריכים את הניסיון הבוטה שנעשה מצד הנתבע, להטיל על שכמה את האחריות למה שהתרחש.

זה, אולי, המקום להעיר, שמסכת הטענות המשפטיות והעובדתיות מצד הנתבע בתיק זה, התאפיינה בהתמקדות בולטת בהכפשה בוטה, חוזרת ונשנית, של התובעת, מתוך ניסיון להציגה כמי שגרמה בהתנהגותה ובדבריה שלה – לנתבע לנהוג כפי שמיוחס לו.

לקו הגנה זה (שכפי שיפורט בהמשך גם התברר כמיותר), אין מקום , יש בו כדי להתעלם מההלכות שנפסקו ע"י בית הדין הארצי ובית המשפט העליון בכל הנוגע לניצול מרות והטרדה מינית, והוא מנותק כליל מהדין ומרוח ההלכה הפסוקה, כאילו לא היו.

[ראו, למשל, ע"ע (עבודה ארצי) 274/06 **פלונית - אלמוני** (פורסם בנבו, 26.03.2008)(להלן: "**עניין פלונית**") ע"ע (עבודה ארצי) 14587-05-16

אלמוני - מדינת ישראל (פורסם בנבו, 22.08.2018); וכן בש"פ 8252/13 **מדינת ישראל נ' ליאל שיינר** (פורסם בנבו, 23.01.2014) שם נאמר "**בבסיס התופעה עומדות דעות קדומות, מיתוסים וסטריאוטיפים שיש לשרשם לגבי "אשמתה" של המתלוננת (נוכח התנהגותה, הופעתה וכיו"ב), או לגבי מצבה הנפשי הרעוע, באשר אישה "נורמלית" לא הייתה נקלעת מלכתחילה לאותה סיטואציה שהמיטה עליה בסופו של דבר תקיפה מינית.**" (ההדגשות אינן במקור, ו.ש.).

נוסיף, כי הגם שניכר שההיבטים המשפטיים של מסכת האירועים הנטענים עובדו עם ועל ידי התובעת, והיא הבינה היטב את אופיים ומשמעויותיהם – עדיין אין פירושו של דבר שדבריה לא היו כנים ושהעובדות שלהן נדרשה בעדותה לא תוארו על ידיה נכוחה.

ועוד, נטען בסיכומי ב"כ הנתבע כי התובעת הרבתה להשתמש בתירוץ שאינה זוכרת, בעיקר במענה לשאלות הנוגעות להתנהגותה שלה.

אלא שעיון בפרוטוקול ובתשובותיה של התובעת בחקירתה הנגדית מראה, ראשית, שלא הרבתה לומר שאיננה זוכרת, ויחסית להיקף השאלות שנשאלה מספר המקרים בהם השיבה שאינה זוכרת מצומצם, ושנית, ניכר שהתובעת עשתה מאמץ לדייק בתשובותיה תוך שהיא מציינת מהן העובדות שהיא זוכרת בוודאות ואילו פרטים או היבטים מסוימים אינם זכורים לה.

כך או כך, ודאי שלא ניתן להגדיר עדותה כשזורה בהתחמקויות או בתירוצים, בין בנוגע להתנהגותה שלה ובין בכלל.

נסכם ונחזור ונאמר שעדותה של התובעת, באופן כללי, עשתה עלינו רושם מהימן.

ב. אשר לעדות הנתבע –

גרסת הנתבע בכל הנוגע למערכת היחסים עם התובעת והיבטיה השונים, לא הייתה עקבית, והתרשמנו שאמר אותם דברים שסבר שיתמכו בדחיית התביעה ולאו דווקא תיאר נכוחה את הנסיבות.

מעבר לכך, ניכר היה, מדבריו וטיעוניו שלו, שלא השכיל להבין ולהפנים את גבולות המותר והאסור במערכת היחסים בינו כאדם בוגר ומעסיק, לבין התובעת, נערה בגילם של ילדיו, שעבדה בשירותו.

הדוגמא הבולטת והמובהקת ביותר לחוסר העקביות בגרסת הנתבע, התבטאה בכך שבעוד שבכתב ההגנה ובתצהירו התמקד הנתבע בטענה החוזרת ונשנית שלא רק שהתובעת השתמשה בביטויים מיניים שהעידו על פתיחות בהקשר זה, וגם נהגה לגעת בו בפומבי ושלא בפומבי , אלא שהיא גם הדגישה באזניו שהיא מאוהבת בו ועשתה כל ניסיון אפשרי לפתות אותו.

לעומת זאת, בחקירתו הנגדית בבית הדין, כשנשאל "מה עשית כדי להפסיק את זה שמ' התחילה אתך ופיתתה אותך", השיב הנתבע "אני אמרתי דבר כזה? היא לא התחילה אתי ולא פיתתה אותי . היא דיברה אתי בצורה כזו. אני בחיים לא הוצאתי מילה גסה מהפה שלי".

מעבר לכך – ניסיונו של הנתבע בכתב ההגנה ובתצהירו לתאר את מערכת היחסים שבינו לבין התובעת כ"מעין מערכת יחסים זניחה המבוססת בעיקר על שיחות נפש רבות ומגע שאינו מיני זניח אף הוא, והכל על בסיס הסכמות הדדיות" אשר נעשה בטרם ראה את תמלילי השיחות בינו לבין התובעת, התגלה כעיוות של ממש לנסיבות כפי שעלו מדבריו בתמליל.

עיון בתמליל, וקריאת הדברים שנאמרו בו, לא יכולים לעלות בשום פנים ואופן עם הניסיון לצייר את מערכת היחסים בין הנתבע לתובעת כיחסי מעסיק אבהי שמתעניין במצב רוחה המדוכדך של העובדת , אשר נובע כל כולו מעברה וחייה האישיים .

התמליל כולל אמירות שאינן יכולות להשתמע לשתי פנים ומעידות על העובדה שהנתבע נגע בתובעת באופן אינטימי, יותר מפעם אחת, ושהקשר ביניהם לא הסתכם בשיחות נפש ובמגע יד אקראי שמטרתו הבעת חום אנושית וחיזוק גרידא.

כך, למשל, אמר הנתבע, בעת שהוקלט על ידי התובעת שלא בידיעתו, את הדברים הבאים –

"אני מצטער, אני מבטיח לך שבחיים בחיים יותר אני לא אפגע בך..."

"כאילו אני יודע שאולי קצת זה אבל זה לא היה מעבר למה שהיה בפעמים קודמות, כאילו, לא? ..."

" לא, האמת היא שחשבתי שכאילו, סתם ככה, זה כאילו אולי גם את כאילו מסכימה לזה ולא..."

"אבל אני ממש ממש מצטער, אני לא התכוונתי, אני מבטיח שיותר אני לא נוגע בך . בחיים שלי אני לא נוגע בך יותר .אני מצטער, אני ממש מבקש סליחה."

"כאב לי כי הרגשתי כאילו לא עשיתי משהו מעבר למה שנגיד היה כבר לפני החג . אולי כאילו זה היה יותר מפעם אחת, אבל כאילו מה...."

"אני לא הבנתי עד כמה את שונה מכולם .חשבתי סתם, כאילו, מה, קצת זה וזה , לא התכוונתי לזה .זהו .וחשבתי ש ...האמת, חשבתי שכאילו גם לך, כאילו, גם את רוצה אותי ואת לא רוצה ליזום את זה או משהו .אז אמרתי" טוב, תנסה סתם ככה לגשש." אבל לא עד כדי כך, אני לא התכוונתי לזה ולא, באמת אני לא רציתי שזה יגיע, אם הייתי יודע אז לא הייתי עושה".

"בסדר, בובה שלי .אל תכעסי, אני מבקש ממך .תסלחי לי ותזכרי שאני אוהב אותך ותזכרי שאני, אם הייתי יודע שזה ככה לא הייתי בכלל מעז לעשות את זה .ואני לא... כאילו מה, כאילו מה כבר כאילו, מה ?כאילו אז מה? אז היה פעם -פעמיים, נו אז בסדר, אז מה?".

הדברים שמופיעים בתמליל האמור, ואין חולק בדבר האותנטיות שלהם, מעידים לא רק זאת שהנתבע מודאג מאוד מכך שהתובעת תחשוף את שהתרחש ביניהם, אלא גם על כך שהיו גם היו מקרים בהם נגע בתובעת, מתוך תקווה ש"גם היא רוצה אותו", מגעים שאינם בעלי אופי אבהי, וזאת בניגוד למצג שבתצהירו.

לכל האמור לעיל יש להוסיף, שמעבר לעובדה שגרסת הנתבע לא הייתה קוהרנטית, הרי שאפילו בגדרי הדברים שנאמרו בתצהירו ובכתבי בי הדין מטעמו, ניתן למצוא אמירות שיש בהן למצער ראשית הודאה בכך שבמערכת היחסים בינו לבין התובעת נכללו היבטים בלתי ראויים.

כך, למשל, נטען בסעיף 21 לתצהיר הנתבע כי התובעת "טמנה לי פח בהיותי גבר נשוי שומר תורה ומצוות ,.... ואף הצליחה להכשיל אותי"

ועוד, בסעיף 19 למכתב התשובה שנשלח לבאות כוח התובעת (וצורף לתצהירי הצדדים) נאמר, לצד הכחשה של טענות התובעת, כי הנתבע "(בעיני עצמו) מכה על חטא כי כשל , התפתה, ונענה לחיזוריה של מרשתכם, אף כי מערכת היחסים ביניהם הייתה מבוססת ברובה על שיחות נפש ועל מגע שמעולם לא הגיע למדרג של

nevo.co.il

מגע מיני. כאדם נשוי מרשי אוחז כי לא היה צריך להיענות לחיזורים ולפיתויים של מרשתכם, וזאת מתוך כבוד למשפחתו".

במה טוען הנתבע כי כשל, וכיצד נענה לחיזורי התובעת? וכיצד מתיישבות אמירות אלה עם אמירתו המפורשת בחקירה הנגדית כי התובעת לא פיתתה אותו ? וכיצד יש להבין את הטענה לפיה מערכת היחסים בין הנתבע לתובעת הייתה מבוססת "ברובה" על שיחות נפש ועל מגע שלא הגיע למדרג של מגע מיני, אם לא כהודאה על כך שלפחות במיעוטה מדובר היה במגע בלתי ראוי? לסימני שאלה אלה לא ניתן מענה ברור מצד הנתבע.

לכל האמור לעיל יש להוסיף שהעדה שהעידה מטעם הנתבע, העובדת ע., דווקא חיזקה את גרסת התובעת וסתרה את זו של הנתבע בהיבטים המשמעותיים ובעלי הנפקות.

העדה הודתה שהתובעת סיפרה לה שהנתבע ניסה לנשק אותה, ואף סיפרה לה כי "התקיפו אותה וכי הוטרדה" כשהדברים מתייחסים לתיאורי התובעת בפני העדה ביחס למה שהתרחש בינה לבין הנתבע עובר לעזיבת העבודה.

נסכם ונאמר כי נוכח האמור לעיל, והתרשמותנו מעדויות הצדדים, העדפנו את גרסת התובעת על פני גרסת הנתבע.

5. האם התקיימו בין הצדדים יחסי מרות?

א. אין חולק כי הנתבע היה הבעלים והמנהל בפועל של הפיצרייה שבה עבדה התובעת, הוא זה שקיבל אותה לעבודה ושילם את שכרה, ולצדו בוצעה העבודה בפועל.

למרות זאת טען הנתבע כי לא התקיימו בין הצדדים יחסי מרות, וזאת משום שמדובר היה בעבודה שמטבעה זמנית וגם מבחינת התובעת יועדה לכל היותר לתקופה שעד לתחילת השתתפותה בשירות לאומי, וזאת תמורת שכר שעתי בגובה שכר המינימום. בנוסף, טען הנתבע שהתובעת לא עבדה לצורך מימון צרכיה הבסיסיים שכן גרה אצל אמה, וטענתה לפיה עבדה כדי לממן את שיעורי הנהיגה שלה הייתה רלבנטית לפרק זמן קצר, שכן עברה את הטסט כשבועיים לאחר תחילת עבודתה.

nevo.co.il

בנוסף, נטען כי לתובעת היו אפשרויות לעבודה חלופית, שכן גם לדבריה לפני שהחלה לעבוד בפיצרייה עבדה כחדרנית בבית מלון.

ב. איננו מקבלים את טענת הנתבע.

נזכיר, כי על פי ההלכה הפסוקה הדין הוא כזה -

"ככלל, הגישה הנוהגת בבחינת השאלה האם ממונה "ניצל את מרותו" צריכה להיעשות בשים לב למכלול נסיבות העניין וההקשר בו המעשים התבצעו. על כן, "ככל שפערי הכוח והפרשי הגילאים בין הממונה לכפוף לו גדולים יותר; ככל שלממונה יכולת השפעה ניכרת יותר על מעמדו או עתידו של העובד; וככל שהיוזמה לביצוע המעשים המיניים נתונה בידיו של הממונה; כך עשויה להתבקש המסקנה כי המעשים המיניים היו בגדר ניצול יחסי המרות; כל זאת, מבלי למצות את השיקולים השונים הרלוונטיים לעניין אשר ייבחנו בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה." (ראו עניין פלונית שאוזכר לעיל).

בענייננו, אמנם לא היה מדובר בעובדת שכל עתידה המקצועי ופרנסת בני ביתה היו תלויים במקום העבודה מושא התביעה, אולם מדובר בנערה צעירה מאוד, אשר הפכה ל"בגירה" כהגדרתה בדין בימים הראשונים לעבודתה בפיצרייה ולמצער זמן קצר מאוד קודם לכן, ואשר עבדה משום שהייתה זקוקה לכסף (ועשתה זאת עוד לפני שהחלה לעבוד בפיצרייה) כדי לממן את שיעורי הנהיגה שלה (ואין זה רלבנטי שעברה את הטסט כשבועיים לאחר תחילת העבודה, כשם שאין זה רלבנטי מהי המטרה המדויקת שלשמה בחרה לעבוד במקום לנוח בביתה ולטייל ולבלות בתקופה שלאחר סיום התיכון ותחילת השירות הלאומי).

עוד אין חולק כי הנתבע היה המוציא והמביא בפיצרייה וכי הוא זה שקיבל את התובעת לעבודה ושילם את שכרה, וחשוב מכך – אין חולק ואף הנתבע הדגיש שהתובעת הייתה שרויה במצב נפשי רגיש בשל חוויות קשות שבהן הייתה מעורבת בתוך המשפחה, אשר יתכן שכללו גם הטרדה מינית, והיא ראתה בנתבע, גבר בשנות החמישים לחייו, שלו ילדים בגילה, והיה מורה ומחנך בעברו, דמות אבהית שניתן לסמוך עליה , לאחר שחוותה התנסויות מכאיבות עם דמויות בוגרות אחרות בחייה, ושיתפה אותו במצוקותיה והחוויות שחוותה.

nevo.co.il

בנסיבות אלה מוצאים אנו שלא רק שהתקיימו יחסי מרות מכוח העובדה שהעבודה אצל הנתבע היה מקור ההכנסה היחידי של התובעת באותה עת, אלא שהרקע האישי הרגיש של התובעת (שהנתבע מצא לנכון לחזור ולהדגישו למטרותיו) חייב זהירות כפולה ומכופלת מצדו של הנתבע, והטיל עליו אחריות לנהוג בתובעת בזהירות ובאופן שתואם את נסיבותיה האישיות, חייב אותו להימנע אפילו מהתנהגות שיכולה להשתמע לשתי פנים, וודאי שמניהול שיחות בנושאי הנוגעים במין, ונגיעות או ליטופים כפי שהודה שעשה. שהרי, מדברי הנתבע שצוטטו לעיל עולה, מעבר לכך שהודה שהתובעת לא "פיתתה" אותו, הרי שלכל הפחות הוא ניסה ליזום מגע ולגשש אם גם התובעת "רוצה אותו" אך חוששת "ליזום", ואף אם מדובר היה בנערה שמרבה להתבטא בנושאי מין ומיניות – אין פירושו של דבר שיש בכך כדי להוות היתר אפילו לניסיון להוביל את הקשר לאפיקים בעלי אופי מיני.

נסכם ונאמר שאנו סבורים שבעניינו התקיים היסוד של ניצול יחסי מרות, ואף בהינתן הפרשי הגיל והרקע האישי של התובעת אלה חייבו זהירות יתרה מצד הנתבע.

6. נזכיר, כי התובעת טענה לקיומה של מסכת של הטרדות מיניות, ותבעה פיצוי ללא הוכחת נזק מכוח סעיף 6(ב) לחוק למניעת הטרדה מינית, בגין אותה מסכת, ובנפרד תבעה פיצוי בגין כל אחד משני אירועים שהיוו לטענתה את השיא של ההטרדות מהן סבלה.
נבדוק כעת האם הוכחה התרחשותם של האירועים הנטענים וכן האם הוכחה מסכת ההטרדות, ומה היה האופי המדויק שלבשו כל אלה.

7. **מסכת ההטרדות** –

א. לטענת התובעת, הנתבע העיר לה הערות רבות בעלות אופי מיני, שוחח עמה על יחסי מין שקיים עם אשתו ועם נשים אחרות, וניסה בהזדמנויות רבות לחבקה או לנשקה (להלן: "**מסכת ההטרדות**").
בגדר האמור לעיל טענה התובעת כי הנתבע אמר לה שהחלק האהוב עליו אצל נשים הוא החזה שלהן, ובמקרה שלה גם את ישבנה, סיפר לה כיצד הוא נוהג

לענג נשים וכי נשים מחזרות אחריו ורוצות אותו, וכי כשהוא מקיים יחסי מין עם אשתו הוא דואג לענג אותה לפני שידאג לעינוגו שלו תוך שהוא מזכיר את נקודת ה – G של אשתו.
עוד טענה התובעת כי הנתבע סיפר לה שהייתה לו זקפה כאשר חשב עליה והיה עליו להמתין ברכב כדי שיירגע, וכי אמר לה, כאשר היו בפיצרייה "החלום שלי הוא שתמצצי לי".

ב. הנתבע, מצידו, הכחיש מכל וכל כי התקיימה המסכת הנטענת.
יחד עם זאת, הודה ששוחח עם התובעת על יחסי אישות אלא שטען שהיא זו שביקשה ממנו הסבר עליהם.
בחקירתו בבית הדין טען כי אמנם הופתע מבקשתה זו (ואף "היה בהלם") אולם הודה כי אמר לה "יחסים בין גבר לאשה יכולים להתבטא בשלוש דקות וזה יכול לקחת יותר זמן, וקראתי מאמרים על כאלה שמסובבים את הגב אחרי שגומרים ".
ועוד הודה כי "אמרתי שיש כל מיני צורות לענג את האישה. לא הזכרתי את אשתי. דיברתי איתה שיש ליטופים ועינוגים וקשקושים. מה את רוצה שאלמד אותך עכשיו, שיש דרכים לענג את האישה לפני הסוף".

הנתבע גם הודה שאמר לתובעת שמה שמושך אותו אצל אישה הינו החזה ולא הישבן (למרות שטען כי שלא כטענת התובעת שהערה זו באה ביוזמתו – הרי שהיא באה בתגובה לשאלתה האם הוא מתלהב מהישבנים שלה).

בנוסף, עיון בחילופי המסרונים בין התובעת לנתבע מיום 16/06/14, מראה כי בתגובה להודעה ארוכה של התובעת בה הזכירה בין היתר את האמירה שמיוחסת לו לפיה "החלום שלי הוא שתמצצי לי" , השיב הנתבע בהודעה ארוכה משלו בה לא הכחיש את האמירות המיוחסות לו, ורק טען כי "את יודעת שמעולם לא נגעתי ולא ניסיתי לנגוע בך במקומות אינטימיים" – במידה רבה ניתן כאן ללמוד מכלל הלאו את ההן, ומצופה היה שלמקרא יחוס אמירה כה בוטה – יזדעק הנתבע ויכחיש שאמר דבר מה שכזה – ולא כך עשה.

בהינתן האמור לעיל, כמו גם העדפתנו את גרסת התובעת, מקבלים אנו את הטענה לפיה הייתה חשופה למסכת של התבטאויות בעלות אופי מיני מובהק, שאין מקומן במערכת יחסים בין מעסיק לבין עובדת , קל וחומר כשמדובר במעסיק בגילו של התובע ועובדת בגילה ובמצבה של התובעת.
קביעה זו הייתה יפה גם אם היינו מקבלים את טענת הנתבע לפיה חלק מההתבטאויות באו במסגרת שיחות אותן יזמה התובעת או במענה לשאלות שנשאל על ידיה.
מקבלים אנו גם את טענת התובעת לפיה הנתבע ניסה מספר פעמים לנשקה, למרות שאלה נטענו באופן כללי ללא פירוט, והתובעת לא ידעה להצביע על עיתויו מקרה מסוים כזה או אחר.
בהקשר זה נפנה לכך שהנתבע, בחקירתו הנגדית, השיב לשאלה שהופנתה אליו כך -
"לשאלתך, אף פעם לא חיבקתי ונשיקתי אף עובדת, ורק עם התובעת כי זה היה ביוזמתה. אני לא מזוזה".

8. **האירוע הראשון -**

א. לטענת התובעת , ביום 03/04/14, התלוותה לנתבע בשעות הערב למשלוח של פיצה.
לטענה, במהלך הנסיעה עצר הנתבע את הרכב בסמטה חשוכה, והניח את ראשו על ברכיה, ולמרות אמירתה שאינה מעוניינת בכך, החל למשש את כתפיית חזייתה וללטף את ידה.
התובעת הוסיפה כי הנתבע, תוך שהוא מתעלם מהתנגדותה, אמר לה כי הוא מאוד אוהב שמשחקים בשיער שלו ושלוחצים את הציפורניים על ידיו.
התובעת ציינה שהבחינה שמשך כל אותו זמן הנתבע התחכך עם אבר מינו בהגה של הרכב תוך שהוא מתנשם בכבדות.
לבסוף, כך לגרסת התובעת, לאחר שהחלה לבכות ולרעוד וחזרה וביקשה שהנתבע ייקח אותה לביתה – כך עשה.
הוסיפה התובעת וציינה כי הנתבע אמר לה "הכל נעשה מתוך אהבה ולא מתוך ניצול", אולם מצד שני לאחר מספר ימים לעג לכך שבכתה ואמר " אם אתן לך נשיקה ירד גשם?".

ב. הנתבע, מצידו, טען כי כל שהיה במעמד הנטען הוא שבתום יום עבודה נסע יחד עם התובעת ועצר את הרכב כדי שישוחחו.
לטענתו, מאחר שהיה עייף הניח את ראשו על המושב ולא על ברכי התובעת, והיא ליטפה את ראשו והוא את ידה.
עוד טען, כי לפתע התובעת השתתקה והוא שאל אותה האם לא נוח לה והיא רוצה לשוב הביתה, ומשהשיבה בחיוב לקח אותה לביתה.
לבסוף טען כי בשיחה שהתקיימה בניהם ביום המחרת התובעת אמרה שהרגשתה ביום הקודם לא הייתה קשורה אליו והיא נלחצה כיון שנזכרה באירוע מעברה שאת פרטיו לא רצתה למסור.

ג. במעמד חקירת הצדדים בבית הדין נשאלה התובעת שאלות בודדות אודות האירוע הראשון וגרסתה לא נסתרה או הופרכה.
גם הנתבע נשאל מספר שאלות אודות אירוע זה, וטען כי למחרת אותו אירוע התקשר כדי לבדוק מדוע התובעת בכתה (יוער כי בכייה של התובעת לא הוזכר בתצהירו שם נטען רק שהתובעת השתתקה), וחזר וטען כי התובעת ציינה שהדבר לא היה בגללו אלא בשל אירוע מעברה בו נזכרה.
נעיר, כי עיון בתמליל השיחה שנערכה בין התובעת והנתבע מראה כי הן התובעת והן הנתבע מתייחסים לקיומם של מספר "מקרים", ששיאם במקרה האחרון שאירע עובר ליום בו הודיעה התובעת על עזיבתה את העבודה, ללמדנו שהיה יותר מ"מקרה" אחד.

ד. נסכם ונאמר כי גם בעניין פרטי האירוע הראשון העדפנו את גרסת התובעת, כפי שפורטה לעיל.
זאת ועוד – גם אם הנסיבות היו כפי שטען הנתבע, דהיינו שהניח ראשו לצידה וליטף את ידה בעודה מלטפת את ראשו, ולפתע התובעת פרצה בבכי והוא לקח אותה לביתה – הרי שעסקינן בסיטואציה אינטימית מאוד, שאיננה בעלת אופי של "חברים" (גם אם היו באותו גיל ומעמד) וודאי שאינה אמורה להתרחש בין מעסיק לעובדת, קל וחומר בהינתן הפרש הגילאים בניהם.

nevo.co.il

למעלה מן הצריך נאמר כי לא מצאנו שיש לקבל את טענת ב"כ הנתבע בסיכומיו, לפיה יש לייחס משקל לעובדה שהתובעת לא עזבה את עבודתה לאחר המקרה הראשון.
נציין, כי התובעת נשאלה כיצד נהגה לאחר אותו אירוע והשיבה כי לא רצתה לשוב לעבודה ורצתה שהנתבע יעזוב אותה, ומעבר לכך לא נשאלה, ושנית, יכולות להתקיים מגוון סיבות מדוע עובדת שמוטרדת מינית שבה לעבודה, ועיון במקרים המתוארים בהלכה הפסוקה יראה שבמקרים רבים עובדות שהוטרדו מינית ואפילו כאלה שנעשו בהם מעשים מגונים ברמת חומרה גבוהה – המשיכו להגיע למקום עבודתן עד שקצו כל הקיצים.
מכאן שאין לראות בעובדה שהתובעת המשיכה להגיע לעבודה לאחר התרחשות האירוע הראשון כדי להוות עדות לכך שלא נגרמה לה פגיעה במסגרתו, וודאי שאין לראות בכך הסכמה או מתן אישור להמשך התנהגות מסוג זה.

ה. סיכומו של דבר, אנו קובעים שהוכחה התרחשותו של האירוע הראשון במתכונת שנטענה על ידי התובעת.

9. האירוע השני –

א. האירוע השני תואר על ידי התובעת כך –
ביום 02/06/14 בשעות הלילה המאוחרות לאחר סגירת הפיצרייה שאל הנתבע את התובעת "יהיה משהו היום" והיא השיבה שאיננה מעוניינת.
הנתבע נכנס למכונית של הפיצרייה שהייתה נהוגה על ידי התובעת, ובדרך ביקש ממנה לסטות מהדרך הרגילה, וכך עשתה.
בשלב מסוים החל הנתבע ללטף את גבה וכשהיא ביקשה ממנו לחדול אמר שהוא רק רוצה לדבר עמה וכי לא יעשו כלום.
לטענת התובעת ביקש ממנה הנתבע לסטות לאיזו סמטה חשוכה והיא סירבה וניסתה לעשות סיבוב פרסה כדי לנסוע לביתה ואז לפתע הרים הנתבע את בלם היד ודומם את המנוע, וחזר ואמר שהוא רק רוצה לדבר עמה, אך נטל את ידה, הניח אותה על החזה שלו וביקש שתרגיש את פעימות ליבו ועד כמה זה ממקום

של אהבה ולא ממקום של ניצול, והוסיף כי מעולם לא נדחה על ידי אישה כפי שנדחה על ידי התובעת.

הנתבע הוסיף כי התובעת נכנסה לליבו, ואז סובב את ראשה לכיוונו ונישק אותה בצוואר ובפה מספר פעמים, תוך שהיא מנסה להתנגד למעשיו ולהדוף אותו.

כמו כן הנתבע הכניס ידו תחת חולצתה של התובעת תוך ניסיון להרים אותה באזור המותניים, אך התובעת קפאה במקום, החלה לבכות וחזרה על כך שהיא רוצה לביתה.

רק אז "הסכים הנתבע" שימשיכו בנסיעה עד לביתה, תוך שהוא חוזר ואומר שאינו מבין על מה המהומה ומדוע התובעת "עושה מזה עניין".

לטענת התובעת ברגע שהגיעו קרוב לביתה עצרה את הרכב וברחה ממנו תוך טריקת הדלת.

לטענתה, מיד לאחר שהגיעה לביתה החל הנתבע לשלוח לה הודעות כתובות, תוך שהוא מבטיח שלא ייגע בה יותר, בעוד שהתובעת לא ענתה לו למעט הודעה אחת בה ביקשה שיניח לה לנפשה.

מאותו היום ואילך לא הגיעה עוד התובעת לעבודה, ואילו הנתבע המשיך לנסות לשלוח לתובעת מסרונים ולהתקשר אליה.

בנוסף, במוצאי חג השבועות ביום 04/06/14 הגיע הנתבע לבית הורי התובעת ודפק בדלת, אלא שהיא לא פתחה אותה.

בהמשך, כתב לה הנתבע הודעה ובה ביקש ממנה לאפשר לו להשמיע את דבריו, או אז היא החליטה לחזור אליו ולהקליט את השיחה.

הקלטת אותה שיחה היא זו שהוגשה לבית הדין, יחד עם התמליל שלה, בגדר הראיות.

יוער, כי התובעת כמעט ולא נשאלה על פרטי האירוע השני ולא נחקרה בעניינו בחקירתה הנגדית בבית הדין.

ב. גרסתו של הנתבע בהקשר לאירוע זה הובאה במכתב בא כוחו ששוגר בתשובה לפניית בא כוח התובעת עובר להגשת התביעה.

על פי האמור באותו מכתב, במהלך נסיעה שלאחר סגירת הפיצרייה התובעת עצרה את הרכב בצד במקום לא בטוח שכן בלט לכביש ולכן ביקש ממנה הנתבע להזיזו למקום בטוח יתר.

nevo.co.il

עוד נטען כי התובעת והנתבע "התרגשו מהקרבה שנוצרה ביניהם", ולשניהם היה דופק מאוד מהיר, הנתבע שם את ידה של התובעת על חזהו כדי שתרגיש עד כמה מהיר הדופק שלו, והתובעת אמרה שהדופק שלה מורגש בצווארה והנתבע שם ידו על צווארה.
כאשר התובעת סובבה ראשה ממנו והלאה לחלון, תהה הנתבע מדוע עשתה זאת, וסובב את ראשה בעדינות לכיוונו, או אז ראה שהיא בוכה.
הנתבע סבר שהדבר נובע מהתרגשותה או מזיכרונות ילדות כלשהם, ושאל את התובעת אם היא רוצה לחזור לביתה ומשענתה בחיוב הסיע אותה הביתה.
יוער כי גרסה זו לא נכללה בכתב ההגנה של הנתבע, אולם הוא חזר עליה בתצהירו.
בחקירתו הנגדית חזר הנתבע על התיאור שהופיע בתצהיר, והפעם ציין שלאחר שניסה לסובב את ראשה של התובעת לכיוונו היא סובבה אותו בחזרה ואז הוא שוב ניסה לסובב את הראש לכיוונו והיא שוב סובבה בחזרה "כמו מן ברוגז כזה".
בתשובה לשאלה " אולי היא ברחה מהמגע שלך" השיב הנתבע "יכול להיות".
משנשאל הנתבע למה התכוון כשאמר בשיחה שהוקלטה שלא היה עושה אם היה יודע שהתובעת תפגע כל כך, השיב כי לא היה מסובב את ראשה פעמיים שלוש לכיוונו....

נזכיר, כי העדה שמטעם הנתבע, העובדת ע., אישרה בחקירתה בבית הדין שהתובעת סיפרה לה אודות האירוע השני , ודבריה היו כי הותקפה והוטרדה על ידי הנתבע וכי ניסה לנשק אותה.

עוד נפנה לציטוטים שכבר הובאו לעיל מתוך תמליל שיחת הטלפון שהוקלטה על ידי התובעת, ולדברים שנאמרו באותה שיחה, המדברים בעד עצמם.
הנתבע עומת בחקירתו הנגדית עם המשתמע מאותם דברים, וטען שהיה לחוץ מאוד ולכן אמר את שאמר, שכן כל רצונו היה לפייס את התובעת , שכן חשש שתספר "את מה שתספר ", ו"כל אחד יוסיף מלח ופלפל".

ג. נאמר כי גם לגבי התרחשותו ופרטיו של האירוע השני העדפנו את גרסת התובעת על פני זו של הנתבע.

מעבר לכך שגרסת התובעת לא נסתרה, והיא אף סיפרה לעובדת ע. את שהוזכר לעיל, הרי שהדברים שנאמרו בשיחה שהוקלטה תומכים בטענתה לפיה הנתבע נגע בה באופן בלתי ראוי ופגע בה בכך, וכי לא הייתה זו הפעם הראשונה שכך עשה.

הנתבע גם הודה באותה שיחה שרצה לבדוק אולי גם התובעת "רוצה אותו" אבל "לא רוצה ליזום את זה", ומדבריו גם עולה בבירור כי הוא מביע תמיהה מדוע התובעת הגיבה כפי שהגיבה כי לא עשה "משהו מעבר למה שהיה לפני החג" אפילו יותר מפעם אחת...

דברים אלה מספקים תימוכין של ממש לגרסת התובעת, ואינם עולים בקנה אחד עם זו של הנתבע.

נדגיש, כי לא קיבלנו את ניסיונו של הנתבע לטעון כי הודה באותה שיחה בדברים שלא עשה מתוך כוונה לפייס את התובעת ודאגה שמא תספר למאן דהוא את הדברים והם "ינופחו".

חלק נכבד מהדברים שנאמרו אינם מתיישבים עם טענה כזו, וברור שהנתבע מנסה לדבר על ליבה של התובעת , להסביר מדוע יזם מגע ביניהם (מתוך סברה שגם היא רוצה אותו אך נמנעת מליזום בעצמה), ויש בהם כדי להביע פליאה על תגובתה לאירוע השני שלא היה שונה מ"מקרים" שהיו קודם לכן.

ד. סיכומו של דבר, אנו קובעים שהתובעת הוכיחה את התרחשותו של האירוע השני וכי פרטיו היו כמתואר על ידיה והובא לעיל.

10. **מהו הפיצוי הראוי אשר יש לפסוק לזכות התובעת בגין מעשי הנתבע והתנהגותו, אשר קבענו לעיל שהוכחו?**

א. נזכיר כי התובעת תבעה את הפיצוי המקסימלי ללא הוכחת נזק מכוח סעיף 6(ב) לחוק למניעת הטרדה מינית (סך 120,000 ₪) בגין כל אחד משני האירועים, וכן בגין מסכת ההטרדות וההתייחסויות בעלות האופי המיני בנפרד, ובנוסף, בגין אי מילוי חובותיו של הנתבע כמעסיק למנוע ולטפל בהטרדה המינית, דהיינו סך כולל של 480,000 ₪ פיצוי ללא הוכחת נזק מכוח סעיף 6(ב) לחוק למניעת הטרדה מינית.

nevo.co.il

עוד תבעה התובעת פיצוי בסך של 100,000 ₪ על עגמת הנפש הכאב והסבל שנגרמו לה בגין מעשי ההטרדה המינית ואי מניעתם.
בנוסף, מכוח הטענה לפיה התנהגותו של הנתבע פגעה בה ובתנאי עבודתה לרעה והיוותה הפלייה שלה בשל מינה, בניגוד לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה תשמ"ח 1988 , עתרה התובעת לפסיקת פיצוי סטטוטורי ללא הוכחת נזק מכוח החוק האמור בסך של 50,000 ₪.

ב. בטרם נדון בשיעור הפיצוי אותו יש לפסוק בנסיבות העניין , מוצאים אנו שנכון יהא להידרש לשאלת מטרתו מהותו ואופיו של הפיצוי ללא הוכחת נזק מכוח סעיף 6(ב) לחוק למניעת הטרדה מינית.
בעניין ע"ע (עבודה ארצי) 697/09 **פלונית - אלמוני** (פורסם בנבו, 30.10.2011) (להלן: "**עניין פלונית 2011**"), נדרש בית הדין הארצי לפרשנותו של סעיף 6(ב) והפנה , ראשית, לדברי ההסבר שבהצעת החוק, לסעיף 6 המוצע -
"הסעיף המוצע קובע שהטרדה מינית מהווה עוולה אזרחית. בדרך כלל פיצוי בשל עוולה כאמור מחייב הוכחת הנזק שנגרם לתובע. בהקשר של הטרדה המינית, במקרים רבים הנזק שנגרם הוא נזק לכבודו של המוטרד, לביטחונו העצמי ולזכותו לאיכות חיים סבירה במסגרת העבודה ובכל מסגרת אחרת. נזקים אלה טבועים בעצם ההתנהגות המטרידה, לכן יש בהוכחת ההתנהגות גם הוכחת הנזק. משום כך מוצע שלא להטיל על התובע להוכיח נזק כלשהו כתנאי לפסיקת פיצויים. כדי לאזן בין ההגנה על המוטרד לבין זכויות הנתבע, מוצע לקבוע תקרה לפיצוי ללא הוכחת נזק".
מוסיף בית הדין הארצי ואומר כך -
"הנה כי כן, בקביעת הסמכות לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק טמונה הגישה כי בעצם ההטרדה המינית טמונה פגיעה לא ממונית, המצדיקה פסיקת פיצוי כספי עד לשיעור מקסימום כפי שנקבע בסעיף, ולעניין זה אין כל צורך בהוכחת נזק, בין ממוני ובין שאיננו ממוני. הפגיעה הברורה והמידית ממעשים של הטרדה מינית היא פגיעה בכבוד האדם של המוטרד, בביטחונו העצמי ובאיכות חייו במקום העבודה. אין צורך לומר כי הנזקים בגין הפגיעה מן הסוג הזה קשים ביותר להוכחה ולכימות, ומכאן הסמכת בית הדין לפסוק לפי שיקול דעתו, ללא הוכחת נזק את הסכום כפי שנקבע בסעיף. לא זו אף זו. בפיצוי הסטטוטורי כפי שנקבע בחוק למניעת הטרדה מינית ניתן לראות פיצוי עונשי, שהרציונל העומד מאחוריו הוא עונשי והרתעתי".

nevo.co.il

בעניין אחר נקבע, תוך מתן הדעת לאופיו של הפיצוי הסטטוטורי לפי סעיף 6(ב), כי הוא כולל בחובו פיצוי בגין עוגמת נפש, ולעניין זה נאמרו הדברים הבאים –

"פיצוי בגין עגמת נפש ניתן לתבוע הן במסגרת תביעה לנזק מוכח, נזק בלתי ממוני (נזק כללי) ללא הגבלת סכום מכוח סעיף 6(א) לחוק, והן במסגרת תביעה לפיצוי ללא הוכחת נזק מכוח סעיף 6 (ב) לחוק... "...." בעניין ע"ע 275/06 פלונית-אלמוני מיום 26/03/08) נאמר " אשר לפיצוי בגין הטרדה מינית ובשל הפגיעה בכבודה של המערערת , בחירותה ובזכותה לשוויון, כמו גם עגמת הנפש שנגרמה לה, הרי שרכיבים אלה מהווים את היסוד לפסיקת הסעד הקבוע בחוק למניעת הטרדה מינית, הוא הסעד של פיצוי לנזק לא ממוני, ללא הוכחת נזק".

(ראו, עע 14040-04-12 **פלונית-אלמוני**, מיום 07/10/14).

ג. בהינתן האמור לעיל, מוצאים אנו כי פסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק בגין המעשים וההתנהגות שקבענו שהוכחו, דהיינו האירועים הראשון והשני ומסכת ההטרדות הכללית, אינה יכולה לדור בכפיפה אחת עם פסיקת פיצוי על עגמת הנפש הכאב והסבל שנגרמו לה בגין מעשי ההטרדה המינית ואי מניעתם.

סעד אחרון זה שנתבע, הינו, למעשה, וגם לפי הגדרתו כל ידי התובעת, בגין <u>אותם מעשים ואותה תשתית עובדתית</u> בגינם נתבע הפיצוי ללא הוכחת נזק. משכך, עסקינן בכפל סעדים.

גישה זו עולה הן מפסיקת בית הדין הארצי והן מפסיקת בית המשפט העליון בדונו בדברי חקיקה בהם נקבעה, כמו בחוק למניעת הטרדה מינית, עוולה אזרחית שהוראות פקודת הנזיקין חלות עליה, במשולב עם הסמכת בית המשפט לפסוק סכום ללא הוכחת נזק, וראו, למשל, חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (סעיפים 7 ו-7א) ; חוק עוולות מסחריות, תשנ"ט-1999 (סעיפים 11, 13) ; חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 (סעיפים 4 ו-29א), חוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 (סעיפים 52 ו-56) ; חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000 (סעיף 5) ; חוק שוויון זכויות ל אנשים עם מוגבלויות, תשנ"ח-1998 (סעיף 19נא), חוק שוויון ההזדמנויות (ס' 10(א)(1) סיפא), ועוד.

nevo.co.il

וכך, בית הדין הארצי קבע כי " **ניתן לתבוע פיצוי נזיקי בגין ההטרדה המינית לפי סעיף 6(א) לחוק, בגין "נזק ממוני ממשי, כהחזר הוצאות והפסד השתכרות בעבר ובעתיד. ונזק לא ממוני בגין כאב וסבל למשל, הנקבע על פי אומדנא אך צריך הוכחה להערכת גובהו, ופיצויים עונשיים במקרים הקשים", ובנוסף לתבוע פיצוי ללא הוכחת נזק לפי סעיף 6(ב) לחוק, ובית הדין יפסוק בהתאם לאשר הוכח, ולפי הגבוה מבינם**". (ההדגשה אינה במקור, ו.ש.)(ראו, ע"ע (עבודה ארצי) 22314-01-14 **פלוני - אלמונית** (פורסם בנבו, 19.02.2017).

וכך קבע בית המשפט העליון לא אחת כי לאחר שנקבע שהוכח נזק בלתי ממוני ופיצה את התובע בגינו, לא היה מקום לפסוק בנוסף לכך פיצוי ללא הוכחת נזק, וכי מסלולי הפיצוי הם מסלולים חלופיים ולא ניתן לפסוק אותם במצטבר זה לזה.

[ראו, למשל, ע"א 7426/14 **פלונית נ' עו"ד אורי דניאל** (פורסם בנבו, 14.03.2016)

בפסק הדין בעניין עו"ד אורי דניאל שאוזכר לעיל, הדגיש בית המשפט העליון, בדונו בפיצוי בגין לשון הרע , שנקבע מכוח חוק איסור לשון הרע שכבר צוין לעיל שמצוי בו הסדר דומה לזה שבחוק למניעת הטרדה מינית, את הדברים הבאים -

"**מסלולי הפיצוי הם מסלולים חלופיים: פיצוי ללא הוכחת נזק, עד לסכום הקבוע בחוק; או פיצוי על פי הוכחת נזק, שעשוי להיות הן בגין נזק ממוני (כללי או מדויק) והן בגין נזק בלתי ממוני. יצוין כי בפועל, נוכח קשיי ההוכחה והכימות של נזק בלתי ממוני, לעיתים אין הבדל רב בינו לבין פיצוי ללא הוכחת נזק, אך לא ניתן לפסוק אותם במצטבר זה לזה. פיצוי ללא הוכחת נזק עודנו פיצוי בגין נזק, ורק רכיב ההוכחה הוא שמתייתר (שנהר, עמ' 367).**" (ההדגשות אינן במקור, ו.ש.)

ראו גם ע"א 7629/12 **אלעד מנחם סוויסה נ' TOMMY HILFIGER LICENSING LLC** (פורסם בנבו, 16.11.2014), גם שם הודגש כי "אין צריך לומר שלא ניתן לתבוע "כפל פיצוי" בגין אותה עוולה, הן במסלול הסטטוטורי והן במסלול הדורש את הוכחת הנזק".

עוד ראו, לעניין כפל פיצוי בגין אותם "ראשי נזק" או אותם מעשים, בפסקי הדין שניתנו בבית הדין הארצי בע"ע (ארצי) 33680-08-10 **דיזינגוף קלאב בע"מ - יעקב זואילי** (פורסם בנבו, 16.11.2011) ; ע"ע (עבודה ארצי) 432/07 **פלוני - אלמונית** (פורסם בנבו, 22.08.2010).

ד. לאחר שהובהרו הדברים שלעיל, ומשלקחנו בחשבון את אופיים של מעשי הנתבע שקבענו שהוכחו, ומכלול נסיבותיה של מערכת היחסים שבין הצדדים, אשר במסגרתה הייתה התובעת בעמדת חולשה משמעותית אל מול הנתבע לא רק מכוח היותה עובדת בשירותו אלא גם מכוח הפרשי הגילאים ביניהם, והעובדה שאינה במחלוקת שהתובעת ראתה בנתבע אדם שגם אפשר להישען ולסמוך עליו, ובהינתן הפגיעות והמצב הנפשי העדין בו הייתה מצויה לאור התנהגויות פוגעניות מהם סבלה בעברה (כפי שטרח הנתבע להדגיש בכל הזדמנות), מוצאים אנו לנכון לחייב את הנתבע לשלם לתובעת כדלקמן –

בגין מסכת ההטרדות כהגדרתה לעיל – סך של 60,000 ₪.

בגין האירוע הראשון – סך של 60,000 ₪.

בגין האירוע השני – סך של 60,000 ₪.

ה. נוכח האמור לעיל, בעניין כפל פיצוי, לא מצאנו לנכון לפסוק בגין כלל המעשים דלעיל פיצוי נוסף בגין עוגמת הנפש שנגרמה לתובעת, שכן פיצוי שכזה נכלל בסעדים שנפסקו.

ו. אשר לפיצוי שנתבע מכוח סעיף 7 לחוק למניעת הטרדה מינית , מכוח ראייתו של הנתבע כמנהל או כמעסיק שחובתו לדאוג למניעה וטיפול במקרי הטרדה מינית במפעלו -

סעיף 7 לחוק למניעת הטרדה מינית קובע כהאי לישנא -

(א) מעסיק חייב לנקוט אמצעים סבירים, בנסיבות הענין, כדי למנוע הטרדה מינית או התנכלות במסגרת יחסי עבודה, על ידי עובדו, או על ידי ממונה מטעמו אף אם אינו עובדו, ולטפל בכל מקרה כאמור, ולשם כך עליו:

(1) לקבוע דרך יעילה להגשת תלונה בשל הטרדה מינית או התנכלות ולבירור התלונה;

(2) לטפל ביעילות במקרה של הטרדה מינית או התנכלות שידע אודותיהם, וכן לעשות כל שביכולתו כדי למנוע את הישנות המעשים האמורים וכדי לתקן את הפגיעה שנגרמה למתלונן עקב ההטרדה או ההתנכלות.

nevo.co.il

(ב)....

(ג) מעסיק שלא מילא את חובותיו לפי סעיפים קטנים (א)(1) ו-(2) ו-

(ב) יהיה אחראי לעוולה אזרחית לפי סעיף 6, או לעוולה אזרחית בשל פגיעה כאמור בסעיף 7 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, שעשה עובדו, או ממונה מטעמו אף אם אינו עובדו, במסגרת יחסי העבודה."

לעניין מטרתו של סעיף זה אמר בית הדין הארצי כדלקמן –

"האפשרות להטיל על פלוני אחריות למעשי זולתו, קרי, להטיל עליו אחריות בגין <u>עוולה שעשה הזולת (ולא פלוני עצמו)</u>, מוכרת בדין מקום שבו מתקיימת מערכת יחסים מיוחדת בין פלוני ובין המזיק. זו המסגרת שבה יש לראות את סעיף 7(ג) לחוק, שבו נקבעו התנאים להטלת אחריות <u>גם</u> על מעסיק, בגין מעשה של הטרדה מינית או התנכלות שביצע <u>אחר</u>, שהוא עובד המעסיק או ממונה מטעמו. לשם הטלת אחריות שכזו על מעסיק, יש להוכיח כי אותו "אחר" – עובדו או ממונה מטעמו, ביצע עוולה של הטרדה מינית או התנכלות (בין לפי סעיף 6(ב) לחוק ובין לפי סעיף 7 לחוק השוויון). האמור אינו סותר את הכלל הפסיקתי לפיו הטלת אחריות על המעסיק לעוולה אזרחית לפי סעיף 6 לחוק (ולמעשה גם לפי סעיף 7 לחוק השוויון), בנוסף לאחריות של מבצע עוולה של הטרדה מינית או התנכלות (בין לפי סעיף 3(ב) לחוק ובין לפי סעיף 7 לחוק השוויון), אפשרית מקום שבו הוכח כי עובד של המעסיק או ממונה מטעמו ביצעו עוולה של הטרדה מינית או של התנכלות."

[ראו, ע"ע (עבודה ארצי) 51504-01-14 **אלמונית - פלוני** (פורסם בנבו, 08.09.2015)], (ההדגשות אינן במקור, ו.ש.).

מלשונו של סעיף 7 והגיונו, כמו גם מפסיקת בית הדין הארצי, אנו למדים שסעיף זה בא להתייחס למצב בו המעסיק והמטריד הנם אנשים נפרדים (או אישויות משפטיות נפרדות), ואינו מתאים ליישום מקום בו המעסיק הוא הוא המטריד. על כן איננו מוצאים שניתן לפסוק לתובעת פיצוי מכוח סעיף זה בנוסף לפיצוי שכבר נפסק.

ז. אשר לפיצוי שנתבע מכוח סעיף 10(א)(1) לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה תשמ"ח 1988 , וזאת על בסיס הטענה שהתנהגותו ומעשיו של הנתבע היוו גם הפליה של התובעת בשל מינה –

nevo.co.il

סעיף 7(א) לחוק שוויון הזדמנויות קובע כי "במסגרת יחסי עבודה לא יפגע מעסיק או ממונה מטעמו, בעובד או בדורש עבודה בעניינים המנויים בסעיף 2 או בכל דרך אחרת כאשר מקור הפגיעה הוא הטרדה מינית של העובד בידי הממונה מטעמו או בידי עובד אחר" (או בנסיבות הקשורות בהטרדה מינית כזו.) העניינים המנויים בסעיף 2 הם קבלה לעבודה, תנאי העבודה, קידום בעבודה, הכשרה או השתלמות מקצועית, פיצויי פיטורים או פיטורים, והטבות ותשלומים הניתנים לעובד עם פרישה.

לתמיכה בתביעה לפיצוי גם מכוח חוק זה, הפנו ב"כ התובעת לדברי ההסבר לחוק למניעת הטרדה מינית ולדברי מלומדים לפיהם ההטרדה המינית פוגעת בשוויון והיא כשלעצמה מהווה הפלייה.

ואכן – אין ספק שהטרדה מינית כשלעצמה פוגעת בשוויון לצד פגיעתה בכבוד האדם, אלא שאין פירושו של דבר שבגין <u>אותם מעשים</u> שהינם בגדר הטרדה מינית ניתן לפסוק כנגד המטריד כפל פיצוי, גם מכוח החוק למניעת הטרדה מינית וגם מכוח חוק שוויון הזדמנויות (ואין תמא שלעניין תחולתם המקבילה של שני דברי חקיקה אלה לא עלה בידי ב"כ התובעות להפנות אלא לפסק דין אחד וגם הוא נוגע לתביעה שהוגשה עובר לחקיקתו של החוק למניעת הטרדה מינית, שאז תרופתו העיקרית של עובד שנפגע מהטרדה מינית או בקשר אליה הייתה לתבוע מכוח חוק שוויון הזדמנויות, ולא בכדי בפסק הדין אין זכר לחוק למניעת הטרדה מינית).

נפנה שוב לפסק הדין שניתן ע"י בית המשפט העליון בעניין עו"ד אורי דניאל ואוזכר לעיל, שם חזר ואמר בית המשפט "פסיקת פיצויים בגין עוולות שונות באותו מקרה עשויה להידרש לעיתים, אך במקרים כאלה יש להיזהר מפני כפל פיצוי בגין נזק יחיד".

בנוסף לאמור לעיל, מלשון סעיף 7 לחוק שוויון הזדמנויות יחד עם סעיף 2 לחוק, עולה כי עיקר כוונת החוק בהקשר בו עסקינן היא לאסור פגיעה בתנאי העסקתו של העובד ובכל הנוגע להם מקום בו היא <u>נובעת</u> מהטרדה מינית או ממעורבותו של העובד בתלונה על הטרדה מינית וכד', בעוד שבענייננו מושא הפיצוי הינה <u>עצם ההטרדה ותוצאותיה</u>, שאין להם קשר לתנאי העסקתה של התובעת. נפנה, בהקשר זה, לכך שבתגובת ב"כ התובעת לטיעוני ב"כ הנתבע באשר לכך שתנאי העסקתה של התובעת לא נפגעו במאומה, הבהירו ב"כ

nevo.co.il

התובעת שטיעונים אלה מיותרים שכן לא נטען להתנכלות כמשמעה בחוק למניעת הטרדה מינית.

לאור האמור לעיל, במצטבר, אנו קובעים כי אין לפסוק לתובעת פיצוי מכוח חוק שוויון הזדמנויות בנוסף לפיצוי שנפסק לעיל מכוח החוק למניעת הטרדה מינית.

11. **הפגיעה בזכויות הסוציאליות של התובעת**

א. אין חולק שהנתבע לא מסר לתובעת הודעה לעובד כמתחייב מחוק הודעה לעובד ולמועמד לעבודה (תנאי עבודה והליכי מיון וקבלה לעבודה) תשס"ב 2002.
החוק האמור מאפשר פסיקת פיצוי בגין אי מסירת הודעה כאמור , ואף פיצויים לדוגמה.
הנתבע, מצדו, טען כי תנאי העבודה סוכמו בעל פה, וכי תביעת התובעת לפיצוי בנסיבות העניין מהווה ניצול לרעה של החוק.
איננו מקבלים את טיעוני הנתבע.
החובה למסור הודעה בכתב לעובד (ואפילו למועמד לעבודה) בדבר תנאי העבודה עומדת בפני עצמה ופסיקת פיצוי בגין הפרתה אינה תלויה באופן בלעדי בשיעור הנזק שנגרם לעובד עקב ההפרה.
גם סיכום בעל פה של תנאי העבודה אינו פוטר מהוצאת הודעה בכתב.
בהינתן מכלול נסיבות העניין , ומשאין חולק שהופרה החובה מכוח החוק, אנו מחייבים את הנתבע לשלם לתובעת פיצוי בגין אי הוצאת הודעה לעובד בסך של 1,500 ₪.

ב. אין חולק שהנתבע לא הפיק בגין התובעת ולו תלוש שכר אחד.
התובעת עבדה בשירות הנתבע בחודשים מרס אפריל מאי ויוני (הגם שבחודש האחרון עבדה יום או יומיים), ועל הנתבע היה להפיק בגינה תלושי שכר.
לטענת הנתבע התלושים לא הופקו בתום לב ובשל לחץ בעבודה, והתובעת לא טענה שנגרם לה נזק בגין אי הפקת התלושים, ועל כן דרישתה לפיצוי , אף מבלי שתבעה לחייב את הנתבע להפיק תלושים, הינה בחוסר תום לב.

סעיף 26א לחוק הגנת השכר תשי"ח 1958 קובע כך -

(א)לבית הדין לעבודה תהא סמכות ייחודית לדון בהליך אזרחי בשל הפרת הוראות חוק זה, והוא רשאי לפסוק פיצויים בשיעור שייראה לו בנסיבות העניין, נוסף על כל פיצוי או סעד אחר.

(ב) (1) מצא בית הדין לעבודה כי המעסיק לא מסר לעובדו, ביודעין, תלוש שכר עד המועד האמור בסעיף 24(ג), בניגוד להוראות סעיף 24(א), או כי המעסיק מסר לעובדו, ביודעין, תלוש שכר שלא נכללים בו פרטי השכר ששולם לעובד, כולם או חלקם, בניגוד להוראות סעיף 24(ב), רשאי הוא לפסוק לעובד פיצויים שאינם תלויים בנזק (להלן – פיצויים לדוגמה), בשל כל תלוש שכר שלגביו פעל המעסיק כאמור;

(2) מצא בית הדין לעבודה כי המעסיק ביצע הפרה כאמור בפסקה (1) בשני חודשים לפחות בתקופה של 24 חודשים, חזקה היא כי המעסיק ביצע את ההפרה ביודעין, אלא אם כן הוכיח המעסיק אחרת;"

בענייננו, יש להחזיק, לאור הוראות החוק, את הנתבע כמי שביודעין לא הפיק בגין התובעת תלושי שכר בגין מי מבין ארבעת החודשים בהם מחויב היה לעשות זאת.

אי הפקת תלושי שכר הנה מחדל שעלול לגרום לעובד נזקים מסוגים שונים, ואין להקל בו ראש, ולצד זאת הפיצוי שנקבע בחוק למקרה כזה איננו תלוי בהוכחת נזק, ויש בו בהחלט אלמנט הרתעתי.

בענייננו, בהינתן מכלול נסיבות העניין, מחייבים אנו את הנתבע לשלם לתובעת פיצוי בסך של 6,000 ₪ בגין אי הפקת ארבעת תלושי השכר אותם מחויב היה להפיק.

ג. אשר לתביעה לתשלום תוספת תגמול בגין עבודה בשעות נוספות – התובעת הגישה רישום של שעות עבודתה, ממנו עולה כי בימים מסוימים עבדה בשעות נוספות, וטענה כי קיבלה בגין כל שעות עבודתה שכר רגיל בלבד. לפיכך תבעה תוספת תגמול בגין עבודה בשעות נוספות בסך של 143 ₪.

nevo.co.il

גרסתו של הנתבע בהקשר זה כללה הכחשה מחוסר ידיעה, וגם אמירה שהתובעת שהתה שעות רבות בפיצרייה להנאתה מבלי שעבדה ואינה זכאית לשכר בגינן.

בחקירתו בבית הדין אמר הנתבע "אין אצלנו שעות נוספות" וגם "תמיד עיגלתי לה את השעות כלפי מעלה" אולם הודה שהשכר ששולם לתובעת היה מכפלת שעות עבודתה המדווחות בשכר המינימום השעתי.

עיון ברישומי התובעת מראה שהיו ימים בהם עבדה בשעות נוספות.

אמינות רישומיה לא הופרכה, ובחקירתה הסבירה שהם מבוססים על דיווחים לנתבע ועל רישומים במכשיר הטלפון הסלולרי שלה ככל שעלה בידיה לאתרם.

כך או כך, סעיף 26ב לחוק הגנת השכר קובע כך

"(א) בתובענה של עובד לתשלום שכר עבודה, לרבות גמול שעות נוספות או גמול עבודה במנוחה השבועית, שבה שנויות במחלוקת שעות העבודה שבעדן נתבע השכר, תהא חובת ההוכחה על המעסיק כי העובד לא עמד לרשות העבודה במשך שעות העבודה השנויות במחלוקת, אם המעסיק לא הציג רישומי נוכחות מתוך פנקס שעות עבודה, ככל שהוא חייב לנהלו; ".

למותר לציין שהנתבע לא הציג כל רישומים שהם, ולא הוכיח שהתובעת לא עמדה לרשות העבודה בשעות הנטענות.

די לנו באמור לעיל כדי לקבוע שיש לחייב את הנתבע לשלם לתובעת תוספת תגמול בגין עבודה בשעות נוספות בסך של 143 ₪, וזאת בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום 01/07/14 ועד לתשלום המלא הפועל.

ד. אשר לתביעה לשכר העבודה בגין יום העבודה הראשון –

התובעת טענה כי יום העבודה הראשון שלה היה ביום 28/02/14, והיא עבדה בו 4 שעות לצורך התנסות, ולא קיבלה בגינו שכר.

הנתבע לא הכחיש מפורשות שהתובעת עבדה ביום 28/02/14, וכל שידע לטעון הוא שלא היה מקרה בו לא שולם לעובד שכר בגין עבודתו.

בסיכומי ב"כ הנתבע נטען כי יום 28/02/14 לא נכלל ברישומי השעות שהגישה התובעת ועל כן אין לראותה כמי שהוכיחה שעבדה באותו המועד, אלא שהתובעת הסבירה שלא איתרה את הרישומים בגין כל ימי העבודה, אולם שיומה הראשון בעבודה היה כנטען.

נזכיר כי גם בהקשר זה מוטל הנטל על הנתבע מכוח סעיף 26ב(א) לחוק הגנת השכר להראות שהעובד לא עמד לרשות העבודה ביום בגינו הוא תובע שכר, והנטל לנהל רישומי נוכחות מוטל עליו ולא על התובעת.
משלא קיים חובה זו שבחוק – אין לו שילין אלא על עצמו.
אשר על כן אנו מחייבים את הנתבע לשלם לתובעת שכר כנתבע בסך של 92 ₪, וזאת בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום 01/03/14 ועד לתשלום המלא בפועל.

12. סיכומו של דבר –
התביעה התקבלה בעיקרה במובן זה שמצאנו לקבל את טענת התובעת לפיה סבלה מהטרדה מינית בנסיבות ובהזדמנויות שקבענו לעיל, הגם שפסקנו לזכותה פיצויים בסכומים הנופלים מאלה שנתבעו, ומסתכמים בסך של 180,000 ₪.
עוד קיבלנו את תביעתה לפיצוי בגין הפרת חובות הנתבע להוציא לתובעת הודעה לעובד ולהפיק בגינה תלושי שכר וחייבנו את הנתבע לשלם לתובעת פיצויים ללא הוכחת נזק בסך כולל של 7,500 ₪.
בנוסף, קיבלנו את התביעה לתשלום הפרשי שכר והנתבע חויב לשלם לתובעת בגין רכיב זה סך של 235 ₪.
בהינתן האמור לעיל אנו מחייבים את הנתבע גם לשלם לתובעת הוצאות משפט בסך של 300 ₪, ושכ"ט עו"ד בסך של 12,000 ₪.

13. במידה ומי מהצדדים יבקש לערער על פסק דין זה, עליו להגיש ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, וזאת בתוך 30 יום ממועד קבלת פסק הדין.

החלטה זו, בדבר פרסום פסק הדין בנוסחו שלעיל, כ"א שבט תשע"ט, (27 ינואר 2019), בהעדר הצדדים ותשלח אליהם.

nevo.co.il

ורד שפר, שופטת בכירה

1

2

3